USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **S. K.**, zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2017, čj. OAM-353/ZA-ZA11-ZA17-2016, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 10. 2018, čj. 32 Az 13/2017-47,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce požádal dne 11. 4. 2016 o udělení mezinárodní ochrany. Jako důvod při následném pohovoru konaném 14. 4. 2016 uvedl neúnosnou situaci, která pro něj v Turecku nastala po ztrátě domova a bezpečí. Jako příslušník kurdské menšiny se setkal s opakovaným slovním napadáním, a to i po přestěhování do Istanbulu. Žalovaný mu v záhlaví označeným rozhodnutím mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu“) neudělil.

[2] Rozhodnutí žalovaného žalobce napadl u Krajského soudu v Hradci Králové (dále „krajský soud“). Poukázal, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu se zákonem, a to vzhledem k tomu, že se mu ve správním řízení nedostalo řádného poučení s ohledem na to, že nemá právnické vzdělání a nebyl zastoupen, a dále vzhledem k tomu, že žalovaný zajišťoval ve správním řízení toliko důkazy svědčící v neprospěch žalobce, které vykládal subjektivně, a nikoliv v jejich vzájemné souvislosti. Tyto důkazy byly tendenční, zastaralé a neodpovídaly realitě.

[3] Krajský soud žalobu výše specifikovaným rozsudkem zamítl. K námitce žalobce o procesním pochybení žalovaného uvedl, že žalobce byl ve správním řízení poučen

za přítomnosti tlumočnice, seznámil se s podklady pro vydání rozhodnutí a nenavrhl jejich doplnění, ani proti nim nevznesl námitky. Ve správním řízení krajský soud neshledal žádná pochybení. Soud shledal, že podmínky pro udělení azylu anebo doplňkové ochrany žalobce nesplňuje. Rozhodnutí žalovaného je správné, zákonné, náležitě odůvodněné a odpovídá zjištěným informacím.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[4] Proti shora označenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. V ní zaprvé namítá, že je rozhodnutí krajského soudu nezákonné pro nesprávné posouzení právní otázky, další kasační důvod spatřuje ve vadě řízení spočívající v dedukci skutečnosti, pro jejíž existenci není ve spisech opora, respektive je s nimi v rozporu, a namítá nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí.

[5] Stěžovatel v průběhu správního řízení popsal hrozbu svého pronásledování jakožto příslušníka kurdské menšiny v Turecku, ale žalovaný i krajský soud jeho obtíže bagatelizují. Krajský soud mu klade k tíži, že nebyl napaden fyzicky a proti psychickému nátlaku se nebránil oficiální cestou. Takové kroky jsou však bezpředmětné a stěžovatel nebyl povinen využívat nedostatečné a neefektivní opravné prostředky; v této souvislosti odkázal na rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 4. 2004 ve věci Assanidze proti Gruzii, stížnost č. 71503/01, odst. 127. Nadto stěžovatel podotkl, že k obdobným a horším incidentům, než které se staly jemu, dochází na celém území Turecka. Fyzické útoky na Kurdy jsou velmi běžné a jejich společným jmenovatelem je nečinnost bezpečnostních složek. Politicky aktivní Kurdové jsou pronásledováni a jsou odsuzování za podporu terorismu. Z toho jednoznačně vyplývá, že stěžovatel je ve vlasti pronásledován pro svůj původ a pro uplatňování politických práv, přičemž bezpečnostní složky státu osobám v jeho situaci neposkytují ochranu, ale naopak je trestají v nespravedlivých procesech. S ohledem na nárůst tureckého nacionalismu předpokládá, že se postavení kurdské menšiny bude dále zhoršovat, proto jsou jeho obavy z pronásledování opodstatněné. V roce 2018 navíc v Turecku došlo k útokům na příslušníky kurdské menšiny, kterým nejenže policie nezabránila, ale v některých případech je i podporovala; tyto informace jsou přitom aktuálnější než ty, z nichž při rozhodování vycházel žalovaný. Vyvracejí tedy nepodložené domněnky žalovaného, že turecké bezpečnostní složky mohou stěžovatele před popisovanými útoky ochránit.

[6] Žalovaný navíc porušil § 23c písm. c) zákona o azylu, neboť nevycházel při rozhodování z dostatečně přesných a aktuálních informací, například nevyslechl stěžovatelovy rodinné příslušníky, kteří se nacházejí v České republice. Z toho důvodu je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné a nezákonné. Žalovaný rovněž neunesl důkazní břemeno ve vztahu k rozhodnutí o (ne)udělení azylu, které vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu. Ten v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006-82, vyslovil, že důkazním standardem pro rozhodnutí o (ne)udělení mezinárodní ochrany je přiměřená pravděpodobnost; ta ale neznamená, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane. Žalovaný své rozhodnutí nicméně založil na nepřezkoumatelných domněnkách a důkazní břemeno vychýlil v neprospěch stěžovatele v rozporu se zásadou materiální pravdy. Stěžovatel je názoru, že z jeho výpovědi a obsahu správního spisu je nutné usoudit, že existuje přiměřená pravděpodobnost, že by byl při návratu do vlasti pronásledován pro svou

etnickou a náboženskou příslušnost a že by mu byla způsobena vážná újma ve smyslu zákona o azylu.

[7] V řízení před krajským soudem rovněž došlo k takové vadě řízení, která způsobila nezákonnost vydaného rozhodnutí. Krajský soud totiž v rozhodnutí uvedl zcela rozporné skutečnosti, konkrétně zdali stěžovatel využil, anebo nevyužil práva seznámit se s podklady a navrhnout jejich doplnění před vydáním rozhodnutí žalovaného. Tuto zmatečnost správního řízení krajský soud nenapravil, ale naopak aproboval. Závěrem stěžovatel namítá, že žalovaný měl *ex officio* posoudit, zdali stěžovatel nesplňuje jiné formy mezinárodní ochrany, než o které výslovně žádal, kupříkladu jestli u něj nejsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. To žalovaný neučinil a pouze uvedl, že neexistují důvody pro udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany, čímž porušil zásadu individuálního posouzení.

[8] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy, a nadále se s nimi ztotožňuje. K námitce týkající se seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí podotýká, že ze správního spisu jednoznačně vyplývá, že se stěžovatel 20. 10. 2016 dostavil na pracoviště žalovaného za účelem seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, avšak svého práva na jejich doplnění nevyužil. Možností udělení humanitárního azylu se žalovaný zabýval, jak vyplývá ze strany 6 napadeného rozhodnutí a též bodu 23 rozsudku krajského soudu. Tuto námitku navíc považuje za nepřípustné rozšiřování žalobních bodů, neboť nebyla podrobena přezkumu krajského soudu. Stěžovatelovy námitky nevypovídají o pochybení ze strany žalovaného anebo krajského soudu, proto žalovaný navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost anebo zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána řádně a včas podle § 106 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Kasační stížnost je přípustná, neboť se jí stěžovatel domáhá zrušení pravomocného rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a není dán žádný z důvodů nepřípustnosti dle § 104 s. ř. s.

[10] Následně Nejvyšší správní soud přistoupil ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tj. zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39 (č. 933/2006 Sb. NSS). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení

stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Předně je nutno podotknout, že stěžovatel netvrdí, v čem okolnosti jeho případu splňují podmínky přijatelnosti ve smyslu výše uvedených kritérií. Ve své argumentaci se omezuje na věc samou, tedy argumentaci, v čem shledává pochybení žalovaného i krajského soudu v posouzení jeho případu.

[12] Nejvyšší správní soud v projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal a dospěl k závěru o nepřijatelnosti kasační stížnosti.

[13] Zdejší soud se nejprve zabýval otázkou namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu. Stěžovatel neuvedl, v čem konkrétně tvrzenou nepřezkoumatelnost shledává. Pod tuto kasační námitku nicméně lze podřadit tvrzení stěžovatele spočívající v údajné vnitřní rozpornosti napadeného rozsudku.

[14] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Nepřezkoumatelností z důvodu nesrozumitelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, podle něhož lze *„za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody.“* Za výše popsané důvody nepřezkoumatelnosti nelze v nyní projednávané věci považovat stěžovatelem namítanou vnitřní rozpornost rozsudku krajského soudu. Uvádí-li krajský soud na jednom místě, že se stěžovatel s podklady pro vydání rozhodnutí žalovaného neseznámil a neporozuměl svému procesnímu právu podat proti jejich obsahu námitku anebo navrhnout jejich doplnění, jedná se toliko o shrnutí jeho žalobní argumentace, nikoliv skutkového stavu, z nějž krajský soud při rozhodování vycházel. Tato skutečnost nevyplývá ani ze shrnutí argumentace žalovaného obsažené v rozsudku krajského soudu, neboť z jeho vyjádření k žalobě obsaženému ve spisu je zjevné, že žalovaný shodně s obsahem správního spisu uvedl, že žalobce se s podklady pro vydání rozhodnutí seznámil, avšak nevyužil svého práva navrhnout další podklady anebo podat námitky proti zdrojům jejich informací anebo způsobu jejich získání. Z těchto skutkových zjištění krajský soud při rozhodování prokazatelně vycházel, přičemž jeho rozhodnutí není ani v tomto bodě, ani v žádném jiném zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti.

[15] Dále se zdejší soud zabýval kasační námitkou podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spočívající v tvrzené vadě řízení před správním orgánem, která měla za následek porušení zákona takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost rozhodování, a pro niž měl

krajský soud podle stěžovatele rozhodnutí žalovaného zrušit. Rovněž ani tato námitka nezakládá přijatelnost kasační stížnosti. Zdejší soud neshledal, že by krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného nebo procesního práva, nepřihlédl-li *ex offo* k nyní namítaným vadám řízení před žalovaným, neboť v rozporu se svým tvrzením byl stěžovatel v průběhu správního řízení dostatečně procesněprávně i hmotněprávně poučen. Ze spisového materiálu je zřejmé, že v průběhu řízení mu byla poskytnuta všechna zákonná poučení. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla na jeho žádost přítomna tlumočnice z tureckého jazyka. Stěžovatel podle obsahu správního spisu využil svého práva na seznámení se s poklady, jak dokládá jím podepsaný protokol; za přítomnosti ustanovené tlumočnice nenavrhl jejich doplnění, dále se k nim nechtěl vyjádřit a vznést k nim připomínky, námitky anebo další doposud neuvedené skutečnosti.

[16] Žalovaný obstaral množství zpráv ze země původu, které byly součástí podkladů, se kterými se stěžovatel seznámil. Přistupoval k danému případu individuálně a všem průběžným žádostem stěžovatele vyhověl (žádost o tlumočení, seznámení s podklady rozhodnutí). V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany není zaznamenán žádný dotaz na vysvětlení jakékoli otázky ani poskytnutého poučení. Pokud stěžovatel čemukoli nerozuměl, měl a mohl se doptat. Ostatně o jeho porozumění obsahu svých procesních práv svědčí, že se dne 20. 10. 2016 seznámil s podklady pro rozhodnutí a využil i práva na tlumočníka.

[17] Stěžovatel si musel být i jako právní laik vědom toho, že pokud požádal o udělení mezinárodní ochrany, bude mít jeho jednání v dané věci (např. podpis na protokolu o pohovoru k jeho žádosti) procesní následky. Byl o nich náležitě poučen a neuvedl, že by poučení nerozuměl. V průběhu správního řízení neuplatňoval námitky, které předložil až v soudním řízení.

[18] Přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani námitka napadající nezákonnost rozsudku krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky. Stěžovatel se domnívá, že krajský soud shodně s žalovaným nesprávně posoudil jeho žádost na udělení mezinárodní ochrany z důvodů odůvodněného strachu z pronásledování pro uplatňování politických práv a vlastní příslušnost ke kurdské menšině. Sám však v průběhu správního řízení, řízení před krajským soudem ani v kasační stížnosti, respektive jejím doplnění, neuvedl, jaká politická práva v zemi původu uplatňoval, pro něž by měl být ze strany státu pronásledován. Pouze v obecné rovině popsal, že *„politicky aktivní Kurdové* [jsou] *pronásledováni a ve vykonstruovaných procesech odsuzováni k trestům odnětí svobody*, [...]". Při poskytnutí údajů v průběhu správního řízení stěžovatel však ke svému politickému přesvědčení uvedl, že je sympatizantem HDP *(turecká Lidově demokratická strana, pozn. NSS)*, nikoliv jejím členem; nikdy se sám neúčastnil žádných demonstrací ani ničeho jiného. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 8. 2008, čj. 2 Azs 45/2008-67, v obecné rovině vymezil, jak lze vykládat § 12 písm. a) zákona o azylu, respektive co spadá pod politická práva, za jejichž uplatňování je pronásledování v zemi původu azylově relevantní podle uvedeného ustanovení. Podmínky udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu vymezil zdejší soud v rozsudku ze dne 28. 5. 2009, čj. 5 Azs 36/2008-119.

[19] Ve vztahu ke strachu z pronásledování z důvodu příslušnosti ke kurdské menšině podle § 12 písm. b) zákona o azylu je potřeba připomenout, že zdejší soud se již v minulosti zabýval situací kurdské menšiny v Turecku a dospěl k závěru, že případné obtíže

s tím spojené nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona (podrobně se touto problematikou zabýval např. v rozsudku ze dne 11. 9. 2012, čj. 4 Azs 34/2011-154, dále v rozsudku ze dne 10. 12. 2015, čj. 9 Azs 250/2015-23). Stěžovatel uvedl, že byl vystaven jen slovním útokům, a to ze strany pouze některých lidí. O hrozbě fyzického anebo jiného závažného útoku sám pouze slyšel anebo četl, tedy měl o nich pouze zprostředkované, nikoliv přímé informace. Nadto je nutno podotknout, že stěžovatel v kasační stížnosti namítá útoky vůči příslušníkům kurdské menšiny v Turecku v roce 2018 (které mají být popsány v novinových článcích, které ke kasační stížnosti v rozporu s jejím obsahem nepřiložil); opomíjí však, že na základě § 109 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, v tomto případě rozsudek krajského soudu. Jím popsané skutečnosti navíc nelze v žádném případě považovat za natolik závažné, aby na jejich základě vůči stěžovateli byla uplatněna zásada mezinárodního azylového práva *non refoulement*.

[20] K otázce, že by žalovaný neunesl důkazní břemeno, neboť pro posouzení jeho případu neuplatnil test „přiměřené pravděpodobnosti“, je třeba poukázat na to, že v odkazovaném rozsudku, sp. zn. 2 Azs 71/2006, zdejší soud vyslovil, že přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. To znamená, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným. V nyní projednávané věci však i s ohledem na již výše uvedené nelze stěžovateli přisvědčit, že by kurdští příslušníci v Turecku byli na celém území státu tak běžně a závažně pronásledováni, že by tato skutečnost zakládala důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Ostatně ani on sám nebyl svědkem žádné takové skutečnosti, informace má pouze zprostředkované.

[21] Kasační soud neshledal důvod přijatelnosti ani v kasační námitce spočívající v tom, že by se žalovaný nezabýval možností udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Zaprvé, jak uvedl ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný, stěžovatel v žalobě podané u krajského soudu výslovně nenamítal, že by se žalovaný otázkou možnosti udělení humanitárního azylu vůbec nezabýval, pročež by taková kasační námitka byla u Nejvyššího správního soudu nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Protože však rámcově popsal potíže, jimž by mohl v zemi původu čelit, lze ji v tomto případě obecně považovat za uplatněnou již před krajským soudem. O otázce (ne)udělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, mimo jiné v usnesení ze dne 21. 2. 2018, čj. 1 Azs 329/2017-28, ve kterém uvedl že *„smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“* Nejvyšší správní soud pouze posuzuje, zda je rozhodnutí žalovaného ve věci

humanitárního azylu logické, nediskriminační a není v rozporu se zákazem libovůle (viz rozsudek ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55). V projednávané věci Nejvyšší správní soud ze žalobou napadeného rozhodnutí ověřil, že se žalovaný otázkou naplnění důvodů pro udělení humanitárního azylu dostatečně zabýval, a to na základě stěžovatelem uvedených skutečností.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného došel k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že soud kasační stížnost odmítl, nepřísluší náhrada nákladů řízení žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. dubna 2019

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu